

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят з год. 5-ї пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника. — Експедиція місцева в Агенції Ляндовского в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 15 кр. від стрічки.

Селяни на Угорщині.

На днях гостив у Львові висший урядник угорського міністерства внутрішніх справ, висланий сюди нарочно, щоби розслідити способи, якими іменню руска інтелігенція приходить в поміч галицким селянам. Урядник сей мав адреси до кількох виднійших львівських Русинів, котрих мабуť навістив і з котрими конферував. Він слідив за просвітною і економічною роботою галицких Русинів, щоби свому правительству здати відтак справу і подати средства до просвітної і економічного движенья руских селян в Угорщині, де, як звісно, панує не лише крайна нужда, але і соціалістично-аграрний рух.

При тій нагоді уважаємо потрібним, подати нашим читателям погляд на економічне положення угорських селян взагалі, як і на дійсні причини аграрних стрейків, що проявили ся минулого літа в Угорщині, не виймаючи і руского Потися в околицях Ніредьгази і Мункача.

Колись жило ся людям на Угорщині добре. Були то часи романтики. В лісах крились ще розбишаки, по стінах гуляли чікоші з своїми табунами, тут і там грала циганська музика, селянин не давлений високими тягарами управив свою рілю, мав свій хліб, свої вівці, заробіток при дворах, фірманку в своїх руках, рибу в Дунаю та Тисі, напив ся «паленки» або і вина, закупив «дугану» і не потребував нарікати на биду.

Нині в границі Угорщини вступила Європа. Час романтики минув ся, настали часи реалістичні. Ліси терелять ся на вивіз цінного матеріалу будівляного, степи поорані, людність зросла, на скрізь побудовано залізницю, ріки управильнено, а найчастійшим гостем по селах буває податковий ексектор. Коли по дуалізмі, іменню в літах від 1870—1890 р., правительсто

угорске взялось конітом трех повних міліярдів европеїзовати Угорщину, люди находили всюди богато роботи і заробітку. Селяни покидали свою землю і перетворювались звільна в класу робітничу. Дрібний властитель землі пропав в деяких околицях без сліду, его місце заняв т. зв. Grossbauer і більший властитель обшарів. Колиж тепер інвестиційні роботи покінчились в краю, коли вже не будують ся нові залізничні шляхи, а ріки управильнені; коли фабричне житє розвелось лише в деяких центрах краю і має вже свого постійного фабричного робітника; коли більша посіість обробляє свої лятіфундії переважно машинами, а всякий рахує ся з грошем — то і не дивниця, що сільський пролетаріят, безземельний, осів на леду, а не посідаючи на стілько землі, щоби вижити і на стілько нагоди, щоби заробити — він нині найшов ся в безвихіднім положенню. Угорске правительсто дбало притім дуже мало про просвітну сторону свого селянства і тому се селянство нині не лише бідне але і темне. Відкупити свою давню землю, селянський пролетаріят не в силі. Одна частина горне ся проте ще до більших міст на роботу або службу, друга виходить від кількох літ до Америки подібно як галицкий селянин, третя шукає в краю прожитку, а не найшовши его — револютує.

Ось таким представляє ся нині що пятий селянин угорський. Він ратує ся лише від голодової смерті, жиє з дня на день, а чисельність его використовує більший властитель і фабрикант, подаючи ему за роботу лише найнужденнійшу винагороду. Додаймо до того, що з поступом упали на сей сільський пролетаріят всякі нові тягари державні, громадські, церковні, асекураційні, регуляційні і др., а будемо мати вірний образ угорського темного і бідного селянина.

Темнота і біда — се два найсильніші мотиви, щоби в сільскім пролетаріяті в У-

горщині викликати невдоволенє, гореч і ненависть до клас посідаючих. Угорщина мабуť находити ся в тій стадії розвою, в якій находила ся римска Італія перед епокою Грахів. Як там розпала ся людність на nobiles і obscures, так і тут побіч богатого маґната чи міліонера жида подіблєш лише бідну, темну і безприютну чернь, що поневолі завистним оком глядить на кожного, хто не в опанчі і богатий.

Се безвихідне положення угорських селян визискав європейський інтернаціонал соціально-демократичний. Як кажуть, то дві личности розбудили на Угорщині нинішній аграрно-соціалістичний рух: редактор дневника «Földművelő» (рільного робітника) Варконій і експрофесор університету пештєнского, філософ Шміт. Перший з них був колись в Пешті підприємцем чищення кльоак, має три великі кам'яниці, а редакцію свого дневника умістив на передмісті в нужденній хаті за місячний чинш 6 зр. Удає бідного. Другий (Шміт) є т. зв. «Katedersocialist», правлячий заєдно о «ідеальнім анархізмі», що має спасти всю суспільність. Два ті агітатори використали як найлучше биду і темноту угорських селян і они мають бути головними пружинами аграрної революції на Угорщині.

Агітатори ті туманять своїх людей всякими способами. Варконій, приміром, розпустив по краю вість, що король угорський не противив ся би, як би селяни забрали панські ґрунти. Щоби перевірити правду вибрала ся хлопска депутация до Пешту. Тут повитано єї на двірці, представлено «королеви» і селяни почули з уст сего підставленого «короля», що він не противний їх намірам. Устно подають ся з села в село слухи, що молодий Кошут лише жде на догідну хвилю, щоби десь оженити ся з якоюсь княгинею і стати «князем соціалістів» в Угорщині. Кождий соціаліст дста-

3 сільських образків.

3. ЕМІГРАНТ.

Оповіданє з життя люду написав Д. Л.

(Дальше).

IV.

Тим часом у Якіма житє йшло однастайним рухом серед праці і недостатку. Базюк працював, що міг; не розхвлював праці по корчмах, хоть, що правда, при кумпанії не виливав за ковнір, але проковтнув горлом. Однак кумпанія рідко коли трафляла ся; а найчастійше Гайдук затагне на шкляночку, а тоді лепече до Якіма, що тільки на язык прийде.

— Якіме, братчику, голубчику, я тебе так люблю, так люблю, що й сказати годі; я за тебе би умерти готов.

— Не вмирай! з живого більший хосен чим з умерлого — жартуючи каже Яким.

І справді Василь не раз у недостатку та клопоті поратовав Якіма як не ділом то бодай добрим словом та порадою. Длятого Яким лип серцем більше до Гайдука чим до своєї родини; стара-же, непогасла парібоцка приязнь та лю-

бов не тільки не затерла ся, але ще й подвоїла ся через се, що Василь всі четверо Базюкові діти держав до хресту. А хоть Гайдукови гріш лекше плив у руки, хоть писар вів житє легке, без великого напруження і праці, хоть богачі запрашали его по черзі на всьлякого рода почести, то, таки незабував Василь від часу до часу заглянути до Базюкової хати та принести своїм похрестникам по обарінку з корчми.

— А як ви жиєте?! питає ся Василь ще з за порога.

— Та як?.. пхаємо биду наперед залізними вилами — відповідала Оленка.

— Пек єї; — виженіть биду з хати — жартував не раз Гайдук.

Було се перед Великоднем. У Базюка відійшла послідна коровина. В хаті всі посумніли; — Оленка плакала як за рідною мамою, бо то був послідний, найбільший їх доробок, о котрий в великім нещастю можна було оперти ся; діти жалували та ридали за сивулею, що годувала їх своїм молоком, котре мама добре розпускала водою, щоби тільки ним обділити дітвору. Таж они дрібненькі літом водили єї на мотузі під плоти, гладили, зносили травичку, не раз навіть обіймали та приговорювали до неї. А сивуля начеби розуміла діточу бесіду, дивила ся на них своїми великими очима, мукала та румига-

ла з флегмою подану траву. Яким з гризоти цілий день не показував ся у хаті, не знав, де поплів ся між люди, щоби тільки забути тугу та притлумити грижу, що лоточила его невеселі думки.

Коло півночі приплонтав ся Базюк до дому. У хаті діти спали, не спала тільки Оленка; она встала з спостели скоро тільки рипнули двері та заголосила:

— То ти Якіме?..

— Я.

— Куди ти волочиш ся?.. чи тобі вже роботи не стало?! питала ся жалісним голосом.

— Не знав, що буду коло вас робити?!.. а в кінці, що з моєї роботи?! бідному все вітер в очі! — сказав Яким, шаргнув сірничку та засвітив маленьку нафтову шклянчинку, що стояла на комині. Бліде світло розляло ся по невеселій хаті, освічуючи сумне лице Оленки та пугати заморгані твари дітий, що лежали по котом на постели прикриті подертотою радниною.

Чорна Якімова тінь гойдала ся на стіні наче яке нічне марево; она то корчила ся то підносила ся після того, як Яким заховував ся.

(Далі буде)



не відтак 5 моргів землі і всі знаряди господарські враз з худобою. В деяких сторонах, як приміром в добрах архикнязя Фридерика і гр. Венкгайма соціялісти поділили вже на папери всю панську землю. На кожного селянина припало 40 моргів. Люди сподіють з дня на день сеї хвилі, коли прийде до такого суспільного перевороту. Хто не соціяліст, тому буде горе! Розуміє ся, що в таких обставинах всі стериоризовані. Повага властей упала. Більші властители в тривозі. Селяни збирають ся по ночах, укривають між собою агітаторів і ждуть лише на їх поклик, коли громадно взяти ся за діло.

Правительство аж тепер звернуло свою увагу на цілу грозу. Почали ся вязнення соціялістів, насильне їх фотографування, нагинки жандармерії за агітаторами і т. д. Енергія розвинена всесторонно. Видано і закон о превентивній цензурі, конфіскують ся писма соціялістичні і т. д. Але чи ті средства вистають? Строгі міри не облегчать нужди селянської. Вправді видано недавно і закон о платах для пільних робітників, але сей закон толкують агітатори селянам як-раз в свій спосіб. Тепер порішено підприємати в деяких сторонах більш будови, щоби пролетаріям подати заробіток. Видав правительство угорське вже в 40.000 примірниках свій «Nepkar» (Народну Часопись) на шістьох мовах і розсилає сей дневник даром на всі сторони. Думає правительство і о реформі податкової в цілі полекшити тягарів селянських. Може бути, що все те вплине на селян користно, але чи спинить роботу соціялістів, котрі рухають ся нині в двох? З тими наміреннями угорського правительства стоїть в звязи і висилка згаданого урядника до Галичини, щоби він тут на місци розслідив, як суспільність руска дбає про руского селянина?

Вісти політичні.

На нині ситуація така, що вірноконституційна шляхта альпійських країв (Стирії і Тиролю) станула ближше до опозиції, а судетська (чеська і моравська), найбільше інтересована язовими розпорядженнями, ближше до гр. Туна. Поведення послідньої групи приписують головню заходам бар. Хлюмекко. Гр. Тун, як ми доносили, переговорював доперва з поступовцями (Гросом і Пергелтом), з націоналами і антисемітами має переговорювати. А тимчасом німецька опозиційна праса бе заєдно на алярм. Сам Вольф обняв ролю обструкційного комівожера в Альпах, а Шенерер в Судетах. Вольфови веде ся лучше, 13. марта був він в Стирийскім Градці, і скритикувавши розпорядження бар. Гавча ад поп шунт додав: Наколи правительство не відкличе сих розпоряджень, то «ми» від опозиції і обструкції перейдемо до? — до тої точки, на котрій стояли ми перед мартовою революцією в 1848 р. Reichswehr, подаючи сю вість, питає, що зроблено би mutatis mutandis з п. Вольфом в Прусах за таку агітацію?

«Politik» подає яко певну річ, що лівниця не вишле свого заступника до президії палати. З сего можна би і заключати, що она не змінить дотеперішного свого становища в парламенті. Гр. Тун зробив би проте добре, як би вже нині застановив ся над питанням, що зробити на случай нової обструкції?

В парламентарних кругах голосять, що гр. Тун в своїх конференціях з менерами лівниці заporučив, що правительство не оскорбить в нічим Німців ані не думає змінити існуючої конституції. Оно бажає лише respiration, щоби поладити пекучі справи. Парламентарна більшість не займе проти лівниці неприязного становища. Дехто хоче при тім знати, що правительству розходить ся лише о вибір спільних делегаций, котрі в виду непевного положення на балканськім півострові мусять ухвалити вже в цвітні веспільний бюджет.

Градецький Tagblatt, орган націоналів стирийських, говорячи про комунікат стирийської шляхти, в котрім она услівно хоче піддержати гр. Туна, але при тім не зриває солідарности з прочими клубами опозиції, каже найвираз-

нійше, що таке поведення є простою зрадою на німецькій Gemeinbuergschaft. Гр. Тун, каже Tagblatt, бе нас в лице, а ми — мовчимо. Він вбив в наше тіло клин, а ми помагаємо єму до розбиття самих себе. Комунікат стирийської шляхти дволицевий. З Бернрайтером і єго товаришами не можемо мати нічого спільного. Шляхта зломала слово. Она не наша.

Deutsches Volksblatt заповідає, що до спільної акції німецьких сторонниць в справі язикового закона лівниця покличе також католицьких людювців з правиці, але на основі досвідів, зроблених послідними часами на німецьких послах в Чехії, лівниця судьбу сего закона не зложить в їх руки(?)

Догадують ся, що онодішна рада міністрів занималась укладом заяви, яку мав би зложити гр. Тун на першім засіданні обох палат. Гр. Тун мав також здати справу з своїх переговорів з лівницею. Правительство змагає конче до того, щоби лівниця вислала когось до президії Палати. Проводирі лівниці заявили однакож, що на разі, перед зборами своїх клубів, они не в силі дати якої-небудь позитивної відповіді. На всякий случай буде лівниця домагати ся формального звесення lex Фалькенгайна.

Перед полуднем 17. марта відбули провідники клубів правиці конференцію. Явили ся: Яворський, Дідушицький, Енгель, Крамаж, Фалькенгайн, Ебенгох, Фукс і Вукович (за Булята).

Narodni Listy ворожать, що заява гр. Туна при відкритті парламенту буде дуже коротка. Але мимо того правительство мусить зазначити, чи оно стоїть по стороні Бернрайтера чи Кайцля? Politik додає, що правиця зараз на першім засіданні приступить до вибору президії. На другім засіданні внесе правительство угоду з Угорщиною.

Комунікат тирольської шляхти гласить: По причині, що др. Бернрайтер вступив до кабінету не порозумівши ся перед тим з другими німецькими сторонництвами, зібрані висказують свій жал. Сей крок може нарушити дотеперішну солідарність лівниці. Німецька шляхта мусить в тіснім порозумінні з друг ми німецькими клубами виступити в обороні інтересів держави(?), Німців і законодавчого управління язикового питання. Зібрані узнають патріотичні мотиви, що спонукали дра Бернрайтера до обняття теки, але боять ся, чи сим не буде утруднене становище шляхти німецької в парламенті? В кінці зазивають зібрані тирольських послів з більшої посілості, щоби виступили з клубу вірноконституційної шляхти, як би їх переконане сего вимагало.

Россия на просьбу турецького амбасадора в Петербурзі звільнила Туреччину від безплатної виплати припадаючої рати коштів воєнних.

Бюро Райтера доносить, що Іспанія звернула ся до правительства американського з приязним представленням, доказуючи, що воєнні зброєня синняють переведення автономії Куби.

Лорд Росбері заявив на банкеті палати торговельної, що Англія з великою легкодушністю говорить заєдно про евентуальну війну. Англія не бачить в війні ніяких користей для себе. Міністер торговлі, Ріхік додав, що висячі в воздуху справи на заході і далекім всході будуть дорогою дипломатичною мирно поладжені.

Новинки.

— Краєвий маршалок Станислав гр. Бадені повернув з Відня до Львова.

— Просвітно-господарське віче в Магерові, устроєне 15. с. м. удало ся дуже добре. Людий явило ся дуже много, однак з недостачи відповідного льокалю много участников не могло вислухати цікавих рефератів. Референтами були: о. Й. Киприян, парох з Немирова і о. Гриневецкий, парох з Щирця. Перший поясняв про konieczність просвіти та як єї набувати і про садівництво, а другий про значіне лубіну на зеленій погній. Учасники віча просили, щоби подібних віч устроювано більше.

— Відозва з Гусятинщини. Вибраний на посліднім вічу в Гусятині комітет уже виготовив і вислав до ц. к. намістництва у Львові статут філії Товариства «Просвіта» на гусятинській повіт політичний. А позаяк ц. к. намістництво статут той уже прийняло до відомости, то тим самим нічого вже не стоїть на перешкоді впровадження в жите сеї філії Товариства «Просвіта», котра безперечно велику може зробити

прислугу в піднесенні руху просвітно-економічного в повіті.

Тому Комітет відзиває ся сим до всіх членів Товариства «Просвіта», а не менше і до Читалень «Просвіти» в повіті і просить о поданні своїх адрес в цілі запрошення їх на перші загальні збори філії, котрих місце і час буде неважко визначений. Рівнож запрошуємо сим всіх прихильників нашого народу, а особливо всіх Вп. отців духовних і Вп. учителів і інших Т. Р. Родимців, щоби численно вписали ся в члени Товариства «Просвіта» і других заохотили, а тих, котрі не зложили до тепер за сей рік вкладки до Товариства, щоби чим скорше те вчинили, бо в противнім разі не могли би брати чинного уділу в загальних зборах філії «Просвіти» в Гусятині.

У всіх справах дотикаючих філії «Просвіти» просимо удаватись до Вп. о. Сев. Матковського, пароха в Босирах п. п. Коцюбиничи коло Гусятина.

— Касу Райфайзена основано в селі Ляхівцях під Станиславом і хотай існує она ледви два чи три місяці, то вже сповнила важне діло, бо зичила одному селянинові гроший на закупно коршми від жида. Таким чином зчезла з села одна коршма і одна жидівська реальність. Статут для кас системи Райфайзена можна дістати в книгарни Ставропигійській у Львові, або в товаристві «Просвіта».

— Розбій. В неділю вечером дня 27-го лютого вертав Луць Максимів господар з Блищівид коло Жовкви, з церкви до дому. По дорозі напав на него сусід Шевчук, 70-літній господар, і враз з своїми двома синами так сильно побили і покалічили Максимова, що той по 10-денних муках помер в шпиталі жовківскім. Причиною того звирекого нападу була зависть. Шевчук хотів тим способом перешкодити, щоби Максимів не станув другого дня до ліцитації о ґрунт, котрий Шевчуки хотіли купити.

— Звісний прусофіл Вольф агітує межи віденьськими студентами, щоби склонити їх до демонстрації в університеті в дни отворення Ради державної, що дало би пожадану нагоду до викликання якоїсь авантюри в парламенті.

— Зелізниця сибірська, довга на 7.000 кілометрів, майже покінчена. Недостає ще зелізного шляху на просторони 380 кілометровій.

— Рубачі львівські демонстрували позавчера в полудне перед намістництвом враз з своїми жінками і дітьми. Причиною демонстрації була — біда, що їм діймає задля недостатку заробітку, а котрий їм — без потреби — відбирають вязні з Бригідок. — Просимо о хліб для себе і наших родин! — кликали рубачі в ся справу. До намістника не пущено депутації, бо кн. Санґушко виїхав случайно. По нашій об'єктивній думці уживають нині жителі Львова до рубання дров бригідкарів лише задля того, бо рубачі ставлять за свою роботу надмірні і неоднотайні ціни, а роботу свою ведуть дуже недбало, звільна і мов би з ласки. Приватних рубачів треба крім того заєдно пильнувати, щоби дров не роздавали на боки.

— З України доносять, що 26. лютого, як то з давна в Києві веде ся, відбула ся панахида по Тарасові Шевченку з ініціативи старо-громадян у Георгієвській церкві. На панахиді було присутне усе українське суспільство і сього року, загалом кажучи, далеко більше, як торік. Попереду мало ся у генері офіційно святкувати роковини поета, але відсутність генерал-губернатора, від якого залежить дозвіл, була причиною, що святковане відложено на 14. марта. Се буде друге офіційне святкування у Києві і, ми надіємось, краще ніж торік, бо новий генерал-губернатор, певно, дасть більше свободи що до програми святкування, яка той раз обмежувалась лише виключно на деклямації та сьпівах, про серйозне-ж освідомлення публіки путем рефератів і промов з особою Шевченка і значінем святкування єго памяти, для нашої нації, яка що йно відроджуєть ся до свідомого життя, не могло бути і розмови. Бажано тільки що-б в сьогорічнім святкуванні прийняла більшу участь стара громада, яка останніми часами шось наче нездужає: їх імена відомі вже в суспільстві нададуть більшої поважності цілому обходові.

— Домашні вечірні устроє Товариство руских жінок в Станиславові 20. марта в комнатах руского клубу з такою програмою: відчит, гра на фортеп'яні, сьпіви, деклямації, гра на цитрі і товариські забави. Постарано ся також і о буфет. Вступ від особи 50 кр., від цілої родини 1 зр. Початок о 8. годині вечером. Запрошень не висилає ся.

— Посол Цінґр, член клубу соціялістів в парламенті, заскаржив поліціянта Гласа до суду за те, що виносячи єго на засідання дня 26. падолиста з салі обрад, ранив Цінґра легко. Суд засудив поліціянта на 14 днів арешту, а в мотивованю вироку виходив з того заложення, що Глас переступив границю розказу — опорожнити лише трибуну.

— **Тарасові роковини смерті в північній Америці.** Американська «Слобода» звиває всіх Русинів проживаючих в північній Америці, щоби они заняли ся святкованем пам'яті 37. роковин смерті Тараса Шевченка, чим змогли би замієфестувати перед світом, що Русини то культурний народ. При тій нагоді піднесла ся часопись гадку, щоби товариство імени Т. Шевченка в Шамокін-Па почало збирати складки на поставлене пам'ятника Тарасови в Америці. Ми віримо, що при щирім заході американських Русинів скорше стане пам'ятник нашого кобзаря на заморській, чужій землі, чим в рідній Русі-Україні.

— **Центральне правительство і сойм.** «Wiener Ztg» оголосила оноді, що прокуратория скаргу має відтепер підлягати вирист міністерству, а не як доси було, краєвій дирекції скаргу. Сим розпорядженем стануло правительство проти домагання, яке сойм висказав в адресі до Трону. Сойм жадав в адресі розширення обсягу краєвих властей правительственных, а стало ся як раз противне, бо розширено атрибуції центральної властей правительственной. В Чехії правительство висказало свою опінію про адресу словами, а в Галичині докованим фактом. Що правда, то з тексту розпорядження оголошеного в «Wiener Ztg» годі додумати ся міри зависимости, бо текст сей зредаговано дуже ляконічно: «Прокуратория скаргу підлягають міністерству скаргу, після постанов нинішньої інструкції службової». Яка буде зависимість, в чім і до яких границь, се не можна докладно означити. На кожний случай не зла закуса по автономічним обіді.

— **Про рух в Заліщицкім** пишуть нам: І напикут Заліщицкім починає ся рухати і будитись до життя. Не тільки віча дають ознаку, що нарід пробуджує ся хоч повільно, але і інтелігенція не лишає ся позаду. Як раз жіноцтву Заліщицкому припала та доля, що перше дало ознаку свого життя, уряджуючи дня 17. лютого вечерок на дохід будови руского театру у Львові. Вечерок удав ся над сподіване дуже хорошо, помимо обставин дуже тяжких. Бавлено ся охочо і весело до 6-ої години рано, а чистий дохід виносить 20 злр., котру то суму переслано о. Темницькому до Львова. Заслуга, що та перша об'ява життя товариского удалась знаменито, припадає комітетови іменіо ВП. пани Княгиницькій, Др. Солювському і его ВП. супрузі як і інженеру п. Балтаровичеві, котрі не жаліли труда і заходу около урядження вечерка, за що і кружок жіночий повіта Заліщицкого складає їм нинішнім прилюдну подяку.

— **Теория а практика.** Німці віденьські з вимкою антисемітів демонстрували 13. марта на могилах полягалих «борців за свободу». Вправді полягали могли обернути ся в гробі на вид демонструючих Жидів і стоячих під їх розказами робітників. Але се бодай відрядне, що в зжидоватілїм Відні ще живе пам'ять про сю хвилю важку в Австрії, в котрій повалено систему Метерніха і коли вперше всім австрійським народам і станам засвітала зоря якоїсь лучшої будуччини. Тоді і знесено панщину. В теорії все гарне і красне. А в практиці? В практиці всі ті сторони свободи народів і станів змагали давніше і змагають ще нині до того, щоби народи австрійські закріпостити в ярмо німецької гегемонії, а Жиди закріпостили вже всюди робітничу клясу і живуть з їх праці. Не лише в самім Відні визискують Жиди працю Християн по всіх фабриках і підприємствах, поробивши з них білих муринів, але у всіх коронних краях упав стан ремісничий і селянський з тою хвилею, як ту «свободу» визискано односторонно яко свободу побирання лихви і визискування економічно слабших верств. Розрухи аграрні в Угорщині — се плід «свободи» жидівсько-мадярської. В нас подібно складають ся відносини. Як би борці за «свободу» з 1848 р. встали з гробів і подивились на плід, що зійшли на ґрунт сей «свободи», яку они полили своєю кров'ю, то ще раз дали би себе застрілити, щоби йно такої свободи в Австрії не було. На полі народнім панує ще нині гегемонія, на полі соціальнім — неволя.

— **Др. Михайло Зобків** держав дня 12. с. м. публичний виклад габілітаційний в Загребскім університеті. На виклад сей прибули всі професори правничого факультету, многа урядників і студентів, Хорватів і Сербів. Микло держав др. Зобків в хорватскім язичі на тему: «Акцесорна натура права заставу». По викладі присутні професори зложили сердечні желанія нашому землякові і по кількахвиленій нараді оголосили одобрене викладу і остаточного полагодження хорватському банови. З тої нагоди одержує др. Зобків привіти з різних сторін від своїх і чужих людей. Нашим щирим желанем

побачити дра Зобкова на катедрі в ріднім краю кінчимо ту радістну вістку.

— **Про найновішу літературу руску держав** вчера основний і старанно оброблений відчит в «Союзі науково-літературнім» др. Василь Щурат. В півторагодинній прелекції схарактеризував найперше найновіших повістєписателів і поетів наших на Україні, як Кониського, Івана Нечуя-Левицького, Грінченка, Лесю Українку, Самійленка і з галицких Франка, Масляка, Кобриньску, Кобилянську, Чайковського, Маковей, Коцовського і Юлію Шнайдер. Близпі вісти про сей інтересний відчит як і перебіг дискусії вивязано по відчиті, подамо пізнійше. На тепер зазначимо тільки, що др. Щурат вивязав ся з трудної задачі знаменито і заслужив на повне признанє у всіх, що интересують ся ходом нашої літератури.

— **Запалене легких** панує у Львові дуже сильно, майже пошестно. В загалі смертельність так змогла ся, що приміром 12. марта померло у Львові 20 осіб.

— **Взяли ся за чуби.** Хто? Дневники Стояловського і соціалістів польських. Одні другим мечуть в очи зрадою справи селянської. Соціалістичний «Narzód» називає Стояловського «Юдою». Цікаве притім, що орган людовців «Przyjaciel» радує ся, що збори виборців «русских радикалів» і польських соціалістів в Ярославлі, де пос. Цена здавав справу з воєї діяльності(?), вислали адресу довіря пос. Окуневському і Новаковському за їх адресу до трону, а рівночасно (після Pszczółki) Стояловському сьпиwали многа лїта!

— **Огні.** Дня 28-го січня около 5-ої години з полудня вибух пожар в шопі Іцка Фолькенфліка в Шипівцях, заліщицкого повіта і знищив три загороди. Фалькенфлік мав шкоди на 1808 зр., а его сусіди Іван Дузяк 579 зр., а Федько Дузяк 173 зр. Шкоди були убезпечені. Причиною пожару була неосторожність. — Дня 2-го лютого около 8-ої години вечером згорів в Долині дїм Федора Данюка. Шкода обезпечена на 600 зр. — В Воютичах, самбірського повіта, знищив огонь дня 3-го лютого майно 12 господарів. Обезпечена шкода виносить 4.500 зр. — В Любши, жидачівського повіта, вибух огонь дня 7-го лютого пополуни в стайні Антона Миговича і знищив три загороди. Небезпечена шкода виносить 1350 зр. Огонь був імовірно підложений з мести. — Дня 8-го лютого також в наслідок підпалу згоріла в Дрищеві, бережанського повіта, загорода Стефана Полика. Шкода виносить 4754 зр., обезпечена ледве на 1220 зр. В часі ратунку тяжко попекли ся Стефан і Олена Полики. За винувником заряджено слідство. — Дня 15-го лютого в полудне погоріли в Дрищеві, бережанського повіта, господарські будинки Михайла Гончарського, вартости около 330 зр. Підпалив їх 80-літній отець Михайла, Федько, що й сам погіб в огні. До підпалу спонукала его незгода, в якій жив з своїм сином від довшого часу.

— **Оженив ся з хлопцем.** В Гадікфальві на Буковині живе Файбіш Мевес, різник, вдовець, батько кількох дітей. Він мав 56 літ, однако уважав себе ще мужчиною в повні сил. В році 1896 навкучило ся Файбішеви жите вдівця і він постановив оженити ся. Найшов ся зараз сват, «шадхен», в особі Шіі Моргенштерна з Радовець, і той за 2 злр. обіцяв Файбішеви посватати его з бідною але честною дівчиною, Лайкою Фурман з Радовець. Урадований старий вдовець, хоч надзвичайно скупий, виплатив за той труд Моргенштернови 2 злр. наймив в Гадікфальві фіру і приїхав до Радовець, де пізнав ся з Лайкою в домі Моргенштерна. Дівчина дуже ему подобала ся, а що Файбіш спішив ся до дому, то постановлено зараз зробити весіле. Так і стало ся, і гості по весільнім акті вернули до хати Моргенштерна і засіли до вечері. Нараз з бічної комнати вбігає між гостей Файбіш Мевес і в найбільшій гніві кричить: Зрада! Дівчина, з котрою я побрав ся, не є жадна дівчина, то лиш — перебранний хлопець! Почала ся сварка, гості Файбіша висьміяли і викинули з хати, і він ледви добіг до своєї фіри та серед глуму товпи жінок чим скорше відїхав до Гадікфальви. Того не міг Файбіш переболіти, як також і страти 2 злр., які дав Моргенштернови, і тому обжалував его о. обманство. Справа вела ся насамперед перед судом в Сереті, відтак в Чернівцях, де дня 8-го марта с. р. засуджено Моргенштерна на три тижні арешту і зворот коштів Мевесови. По оголошенню засуду Файбіш сказав до Моргенштерна: «Видиш, Шає, такими річами не можна шахрувати».

— **Воєнні сили Росії** на тихім океані. Доси посідає там Росія 9 панцирників 1. кляси, 3. панцирники 2. кляси, 7 канонірок 1. кляси, 2 торпедових крайцерів, 7 суден торпедових 1. кляси

і 2 менших, а крім того дуже значне число перевозових кораблів. На панцирниках самих находить ся тяжших, середних і легких пушок лиш 272. Залога їх виносить до 5.000 людей. Для сеї флоти находят ся великі засоби камінного угля на Сахаліні, а вся флота опирає ся о добре укріплену воєнну пристань в Владивостоку і набуті від китаю пристани Артура і Та-лієн-Ван. Сухопутне військо в краю приамурскім і в Манджурії виносить до 46.000.

— **З ц. к. Дирекції почт і телеграфів для Галичини.** Звертає ся увагу публіки, що надаючи послілки за посліплатою є обовязані подати суму посліплати нетільки на адресі пересилковій, але також на адресі послілки самої словами: «посліплата . . . злр. . . кр. в. а.», причім суму ринських словами виписати належить. Заразом заявляє ся, що заведенє поштове не приймає на себе відвічальности за суму посліплати, сли послілка по причині недостачі дотичної замітки, зістане видана адресатови без побираня посліплати.

— **Медаль для урядників.** З нагоди цісарского ювілею одержать медалі не тільки войскові, але навіть цивільні урядники державні. Медаль для урядників буде різнити ся тільки краскою ленти від медалю для войскових. Пам'ятку сю одержать всі урядники, навіть пенсіонівані, котрі служили за панованя цісаря Франц-Йосифа.

— **Померла** на клініці в Кракові 12-го с. м. Евгенія Хил'як, жена пароха з Ліщини коло Гривова. В. в. п.

Вісти з Еп. Перемискої.

На конкурс розписані з речинцем до дня 20. н. ст. мая с. р. слідуєчі парохії: Горинець дек. любачівського, Малковичі дек. перемиско-загородського, Довгомостиска дек. судовишньського, Ізби дек. мушинського, Близянка дек. короснянського, Чорне дек. дуклянського, Яструбичі дек. сокальського, Куличків дек. белского, Ляшки дек. ярославського, Кульчиці дек. самбірського, Свидник дек. старо-самбірського, Риботичі дек. добромільського, Колодно дек. куликівського, Ясель дек. яслиського, Шандровець дек. затварницького, Горянка дек. балигородського, Криве ад Тісна дек. балигородського, Рябе дек. балигородського, Хміль, дек. затварницького, Береги гірні дек. затварницького, Ростайне дек. дуклянського, Дубрівка дек. канчудького, Скородине дек. затварницького, Креців дек. лїського, Мильків дек. олешицького, Долини дек. біцького, Новиця дек. біцького, Двірці дек. угнівського, Багновате дек. височанського, Кунинська Воля дек. жовківського, Смільник дек. затварницького. — Іспит конкурсний о бенедикції душпастирскі відбуде ся: І. в днях 10. і 11. мая і II. в днях 18. і 19. жовтня 1898 р. Поданя мають внести ся найдалше до 1-го мая взглядно до 10-го жовтня 1898 року. — Презенти дістали оо.: Конст. Грицикевич на Стару сіль дек. старо сільського, Мих. Петровський на Ільник дек. височанського, Северин Метелля на Люблинець дек. любачівського, Вас. Чернецький на Диків дек. олешицького, Вас. Мисик на Ванькову дек. лїського, Ів. Плєпкевич на Боратин дек. белского. — До канонічної інституції візвані оо.: Ів. Дуцько на Белзец дек. потелицького, Ант. Марак на Олещицьку Волю дек. олешицького. — Канонічну інституцію на Летню дек. дрогобицького дістав о. Володислав Созанський. — Завідательство в Глумчи дек. бурчанського дістав о. Григ. Романец. — Сотрудництво в Дрогові дек. перемиско-загородського дістав о. Ів. Станчак.

Вісти з Еп. Станиславівської.

На конкурс з речинцем до 15. н. ст. цвітня с. р. розписані приходи: Лядске дек. устєцького, Олієва дек. городеньського, Петликівці дек. чортківського, Ферескуля дек. косівського, Хоростків дек. гусятинського, Дебеславці дек. коломийського, Темерівці дек. єзупільського, Завале дек. снитинського і Красна дек. надвірнянського. — Візвані до канонічної інституції оо.: Йосиф Левицький на Брошківці дек. черновецького, Зенон Кирилович на Попельники і Вас. Попель на Видинів. — Канонічну інституцію дістали оо.: Вас. Богонос яко соборний крилошанин капітули станиславівської, Онуфрій Семіон яко прих. в Пістини, Мих. Литвиневич яко прих. Кудриньць, Никифр Кирилович на прих. Волківці, Дим. Хомина на прих. Шульганівка, Амбросій Кадайський на прих. Делява і Вячеслав Збудовський на прих. Зубрець. Введені оо.: Дим. Добротвор яко третій систем. сотрудник в Чернівцях, Ів. Ткачевич яко завідатель Ферескулі, Йосиф Березовський яко завідатель Хоросткова, Лонгин Федоровський яко завідатель Завалі і Александер Пасічинський яко завідатель в Дебеславцях. — Від конкурсного іспиту увільнений о. Ант. Левицький з Хо-

Зела Др. Зебургера

загально вже відоме і успішне средство против кашлю, хрипки, катару і т. п.

Ціна пуделка 20. кр.

Головний склад в аштиці

161 137—2

Жигм. Рукера

під „Срібним Орлом“ у Львові.

мякова на 6 літ. — Консисторія віднеслась до правительства о визначені дотації для прив. сотрудикив в Ягольниці старій і в Городниці. Розписаний конкурс на катихитів нар. шкіл в Гусятині і Копичинцях з річною платнею 490 зр. Просьби треба вносити до ради шкільної окружної в Гусятині до 31. н. ст. марта сего року.

Телеграми.

Відень, 18. марта. Архкн. Стефанія стає вже хвилями з ліжка. Здоров'я скоро поправляє ся.

Відень, 18. марта. Вчора мали гр. Тун, Кайць і Бернрайтер удати ся до Пешту, однакж вечером змінено план і відложено поїздки на пізнійше, позаяк кабінет Банфіого занятий(?) бюджетовою розпратою. Гр. Тун конферував з пос. кн. Ліхтенштайном. Яворский здав вчора езекутивному комітету правіці справу з ситуації. Лівіця не дала доси відповіди, чи приймає жертвовану їй першу віцепрезидентуру? Молодочехи не будуть заступлені в президії. В такім случаю війшов би до президії др. Фериянчич. На ситуацію дивить ся комітет песимістично. Як би лівіця не вибрала першого віцепрезидента, то се становище обняв би др. Зачек (з Морави, угодовець ческий). Лех Фалькенгайна викликала в комітеті ширшу розправу. До рішеня не прийшло. Переважають погляди, що ся лех неправосильна для нової сесії. Як би лівіця розвела над нею дискусію в парламенті, то правіця усуне ся від участі в розправах.

Відень, 18. марта. Комунікат зборів антисемітских послів виданий вчора гласить: Клюб антисемітів остане ся і на дальше в союзі з

прочими кльобами лівіці і пійде з ними солідарно. Клюб приступить до розправ над угодою з Угорщиною, але буде домагати ся, щоби услія сеї угоди були справедливі і не вийшли на шкоду Австрії.

Відень, 18. марта. Місцеві дневники думають, що гр. Тун в своїй короткій промові при відкритті сесії повинен висказати свою думку про язиикові розпорядження бар. Гавча, узяти їх провізоричними, а притім і зложити заяву, що правительство справу язиикову наміряє управити законодатною дорогою. Натомість заявляють Narodni Listy, що наколи би справа язиикова увійшла на дневний порядок ради, то відповідь Чехів буде коротка: «Справа ся належить до соймів». Тоді правительство мусить ясно висказати своє становище. Час інформацій минув треба рішити ся!

Пешт, 18. марта. «Pester Lloyd», ожидаючи (відкликано приїзду міністрів австрійских, каже: Предметом нарад буде означене речинця, коли би справа угоди з Угорщиною мала бути внесена в обох нарляментах. (А справа квотова?)

Прага, 18. марта. Віцемаршалок Ліперт обговорював тут ситуацію. Розпорядження бар. Гавча вийшли з доброї волі, але в цілости не можуть они вдоволити пімецкого народу. Язииком урядовим новинна бути мова уживана в областях язиикових. Гр. Тун не змінить конституції.

Берлин, 18. марта. Комісія бюджетова прийняла предложене маринарске в другім читаню. З Атин доносять сюди, що Росія старає ся в Англії і Франції о позичку для Греції на суму 30 мільонів франків. До Koeln. Ztg. телеграфують з Стамбулу, що Порта повідомить амба-

саторів, що губернатором Крети не узнасть жадного посторонного кандидата.

Льондон, 18. марта. Сюди доносять з Китайского Шангаю, що там надіють ся війни. Деякі послы англійского парламенту обговорювали на днях способи, якими би належало обезпечити торгівлю Англії в Китаю. Сподіють ся, що Англія обсадиць небавом важнійші стратегічні точки на побережах Китаю.

Атини, 18. марта. З кльобу антидинастичного увязнено століяра Міліаса, его сина, диміс. капітана Мовайтиса і адвоката Каскінопуля. У Міліаса пайдено компромітуючі письма. Дальше увязнено також інженера Адрианідиса.

Стамбул, 18. марта. Порта вислала 16. марта до своїх амбасадорів обіжник, в котрім домагає ся від европейских держав скорої полагоди кретенської справи. Рівнож намірила она вислати ноту з заявою, що згодить ся лише на свого підданого яко будучого губернатора Крети. Натомість телеграфують до берлінського «Localanzeiger-a» з Атин, що адмірал російської ескадри Скрилов доніс кретенському народному «Собранію», мов-то держави згодили ся вже на кандидатуру кн. Юрія і що сей небавом прибуде на Крету. Говорять, що цїсар австрійский і король Гумберт згодили ся на кандидатуру кн. Юрія і заявили се цареві в окремих приватних письмах.

Новий Йорк, 18. марта. New York Herald доносить, що правительство скріпило военну ескадру шістьма кораблями.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впреев. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариям всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженя домашне, скот, господарскі зваради, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых.

«Днѣстеръ» вступив в 6-тий рік своєї діяльности з збільшеними фондами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 вносить:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	
Резерва премій	52.269 „ 40 „	176.143 зр. 87 кр.
Фонд основний	50.000 „ — „	

Виплачені шкоди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услія обезпечень користні а шкоди ліквідують ся безпоровочно. Поліси «Днѣстра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язиці.

Товариство взаїмного кредиту «Днѣстеръ», стоваришене з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4½%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстрі». Інформацій уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїлене агенцій в окрестностях і де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Свѣтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — 72-?

Інші товари по умірених цінах.

За певну і добру льокацію поручаємо

- 4½% листи гіпотечні
- 4% листи гіпотечні коронові
- 5% листи гіпотечні преміовані
- 4% листи товариства кредитового земского
- 4½% листи Банку краєвого
- 5% облігації Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облігації пропінацийні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банковім.

1000

тутук цигаретових за 1 зр. поручає фабрика тутук

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Льві, лиця Галицька число 12.

Замавляючим 5.000 тутуко разом опакowane і відсилка franco.

Дмитро Затурский

поручає свою

робітню обуви мужескої, жіночої і для дітей

у Львові, улица Коперника ч. 5.

Виріб тревалий і елегантний. Ціни умірені. Замовлення в провінції залягоджує відворотною почтою.

140 38—140

Зміна льокалю.

Заложена фірма в року 1877-ім

Вольф Кавфман

перенесла ся з улицы Трибунальської ч. 1. на ул. Лукасінського ч. 4. (площа Каструм), філія ул. Театральна 16

Ново відкритий

СКЛАД МЕБЛІВ

також і випозичальня

заосмотрена в всілякі зваради почавши від найбогатіших до найскромніших. Цілі урядженя для покоїв до спаня, сальонів, ідалень і др. Меблі оріхові, ольхові, чорні, також залізні і гнуті, зеркала і т. д.

Ціни низькі і сталі.

З поважанєм

В. Кавфман,

203 13—52 ул. Лукасінського, ч. 4.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Вже появилася з друку РУСКА КУХАРКА

або

Школа вареня по руски

містить 41 знаменитих зуп.

Всі печені, які тільки можливі: Воліві, баранячі вепрові і т. д.

Байдоване шинок, роблене знаменитих кишок і ковбас і т. п.

Мучні і яєчні страви

Блини — Піззи і т. п.

Знамениті рускі пироги печені з сиром, капустою і т. п.

Роблене вкусного набілу і т. п.

Ціна 70 кр.

По надісланю переказом 76 кр. висилає франко Друкарня народова Ст. Манецкого і Спілка, Львів. Готель Жоржа.